

N

NORDISK
KULTURFOND

Nordisk Kulturfonds Strategi

2019—2022

K

N

2 Indledning

4 Overordnede målsætninger

Mission

Overordnede målsætninger

5 Tværgående strategiske indsatser

Udviklet differentieret bidragsgivning

Styrket globalt fokus

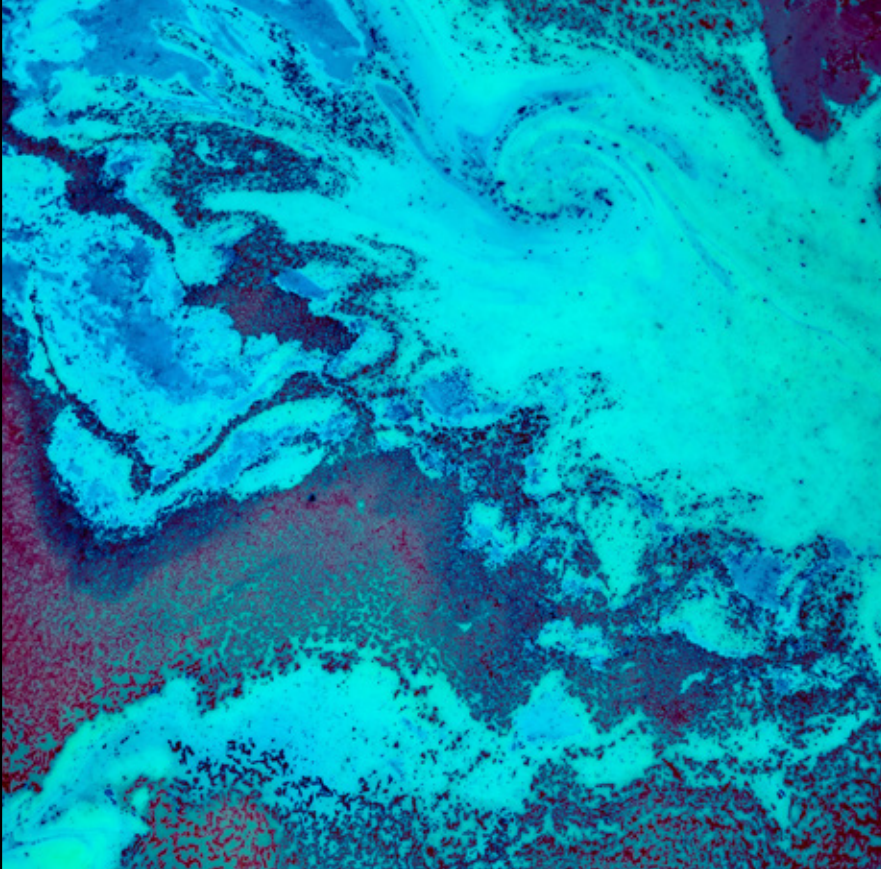
Styrket netværksdannelse

Styrket kundskabsformidling

Nye sammenhænge for

kulturpolitisk udvikling

K

N**K**

Indledning

Norden har en population på 27 mio. indbyggere og udgør et geografisk område på størrelse med den 7. største nation i verden. På verdensplan har Norden den 12. største økonomi.¹ Kulturen og kunsten udgør én af hjørnestenene i regionens omfattende samarbejde, og netop kunsten og kulturen er med til at give Norden en stadigt stigende betydning i forhold til resten af verden. Dette er Nordisk Kulturfonds virkeområde, og det er her, at fonden kan gøre en forskel.

Nordisk Kulturfond har arbejdet med kultursamarbejde siden 1966 med udgangspunkt i en aftale mellem de nordiske lande. Fonden er et selvstændigt organ, hvilket allerede fra etableringen var intentionen, så fonden kunne agere frit og hurtigt uden at skulle overprøves af nationale interesser.

En undersøgelse af Nordisk Kulturfond viser, at vi i dag skaber værdi i nordisk kunst- og kulturliv på flere områder.² Fonden bidrager særligt til at skabe øget nordisk netværk og relationer. Og netværket og relationerne er udgangspunktet for, at der udvikles nye og innovative metoder, tilgange og aktiviteter til at højne den kunstneriske kvalitet i såvel de støttede projekter som i nordisk kunst- og kulturliv generelt. Samtidig bidrager fonden til at øge tilgængeligheden til kunst, kultur og kunstneres internationale rækkevidde. Men vi har også identificeret en række udfordringer, tendenser og forhold, som vi bør forholde os til i vores fremadrettede arbejde. Derfor har vi i denne strategi formuleret tre overordnede målsætninger og fem tværgående strategiske indsatsområder, som sætter retningen for vores arbejde i den kommende periode.

Nordisk Kulturfond agerer i et veludviklet nordisk kunst- og kulturliv. De nordiske lande har i mange år haft et omfattende kulturliv kendetegnet af et stort engagement fra staten, civilsamfundet og borgerne. Men de nordiske velfærdssamfund har også gennemgået store forandringer igennem de seneste 30 år, hvilket har betydet, at kulturpolitikken, kunsten og kulturen har ændret rolle. Efter den økonomiske krise i 1970'erne er der sket et skifte i styringen af kulturpolitikken i de Nor-

diske lande. Det betyder, at synet på dannelsen af Nordens indbyggere gennem kultur har ændret sig, ligesom der er sket et skift i menneskesynet og forestillingen om samfundet. Mennesket er nu både en del af et samfund og bærer af egne interesser, hvor dannelsen bliver vejen til at udvikle kreativitet og være selvstændig og reflektiv. De kulturpolitiske styrings tiltag har samtidig ændret vilkårene for kunstens og kulturens udøvere. Målet om at effektivisere og kvalitetssikre har skabt nye udfordringer for det kulturelle lederskab, ytringsfriheden og kunstens iboende risikovillighed.

Set i det lys kan Nordisk Kulturfond betragtes som en offentlig aktør med frie midler, som i sin uddelingspraksis ikke udgår fra direkte politisk styrede beslutninger. Denne position er blevet endnu vigtigere i vores tid og skal være udgangspunktet for fondens kommende arbejde. Med denne strategi arbejder vi for, at kulturen skal være grænseløs og åben for møder – at alle Nordens indbyggere, nye som gamle, skal have samme ret til at deltage i det kulturelle civilsamfund – og at nordisk relevans skal udvikles og fornyes med et fornyet globalt fokus for øje.

¹ State of the Nordic Region 2018, Nordic Council of Ministers

² Interessent- og omverdensanalyse af Nordisk Kulturfond 2018, Oxford Research

Fakta

Nordisk Kulturfonds virksomhed reguleres i en mellemstatslig aftale kaldet "Overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om Nordisk Kulturfond", der blev underskrevet i 1966 og senest ændret i 2002.

Ifølge aftalen omfatter fondens virksomhedsområde det nordiske kultursamarbejde i hele dets udstrækning inden for og uden for Norden. Overenskomsten er en mellemstatslig aftale og ændringer i aftalen skal ratificeres af hvert nordisk land.

Nordisk Kulturfond er et selvstændigt retssubjekt med en tilknytning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Nordisk Kulturfond tegnes og forvaltes af en bestyrelse, hvis 13 medlemmer udpeges af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Hvert nordisk land repræsenteres af to deltagere, mens Færøerne, Grønland og Åland hver har én repræsentant.

Fonden har i dag et budget på ca. 36 mio. DKK. Nordisk Kulturfonds bevilling finansieres fra Nordisk Ministerråds budget, som Nordisk Råd godkender.

Fonden har ifølge sin overenskomst mulighed for at modtage andre midler til sine formål. Senest har fonden modtaget midler fra Nordisk Ministerråd for Kultur, Undervisnings- og Kulturministeriet i Finland, Statens Kunstfond i Danmark og den svenske regering til foranstaltning af en fælles nordisk musiksatsning.

Fonden uddeler årligt støtte til ca. 250 kulturprojekter i og uden for Norden. Dertil understøtter, skaber og deltager fonden i sammenhænge, som kan synliggøre, udvikle og formidle kundskab om kunst og kultur og stimulere kulturpolitikens udvikling i Norden.

N

Mission

Nordisk Kulturfond arbejder for et fornyet og dynamisk kunst- og kulturliv i Norden, der er mangfoldigt, tilgængeligt og af høj kvalitet.

K

Overordnede målsætninger

Vi ønsker med denne mission at stimulere udviklingen af kunst- og kulturlivet på alle niveauer i Norden og i en global kontekst. Et kvalitativt vel-fungerende kunst- og kulturliv er med til at udvikle de kreative samfund og miljøer, som kendetegner Norden. Det er fundamentet for, at kulturen og kunsten kan være fri, åbent for nye møder, nye aktører og nye opdagelser.

Overordnede målsætninger

Nordisk Kulturfond har tre overordnede målsætninger. Fælles for fondens arbejde i den kommende periode er, at det understøtter én eller flere af disse tre overordnede målsætninger.

Nordisk Kulturfond vil fremme produktion, innovation og formidling af kunst og kultur i Norden og globalt.

Nordisk Kulturfond skal arbejde ud fra en kundskabsbaseret forvaltning af sine bevillinger. Bevillingerne skal bidrage til at give bedre mulighed for, at kunstnere og kulturaktører kan skabe kvalitet i samarbejdet og derigennem producere og formidle kunst- og kulturudtryk, der skaber nordisk relevans i såvel nordiske som globale sammenhænge. Fonden skal støtte med risikovillighed, netværks- og kundskabsudvikling for øje. Fonden skal som udgangspunkt ikke støtte grundfinansieringen af virksomheder.

Nordisk Kulturfond vil fremme kunstneriske og kulturelle netværk på alle niveauer inden for nordisk kultursamarbejde.

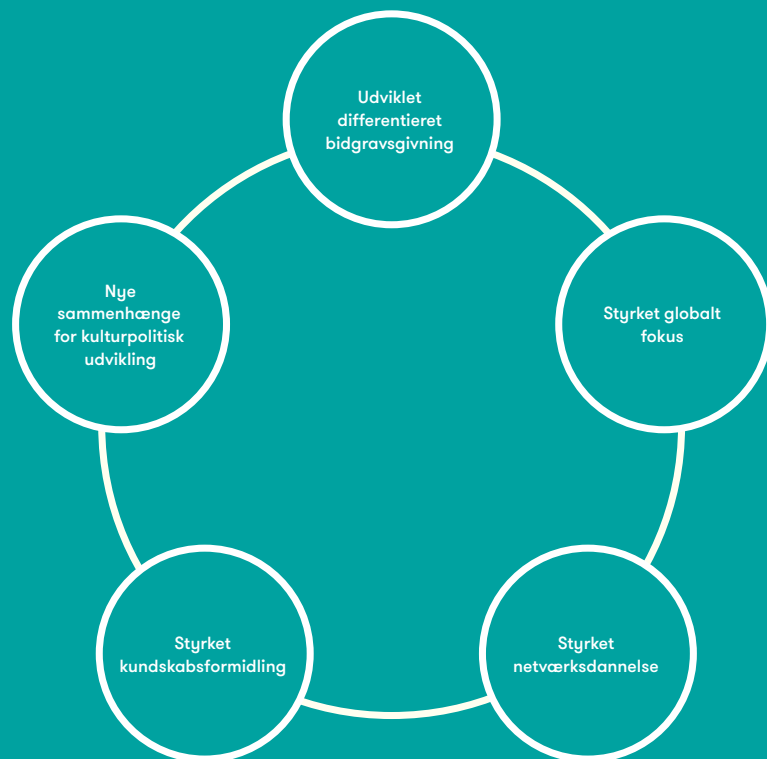
Netværk, videndeling og gensidig inspiration er væsentlig for at sikre, at fondens arbejde er forankret i kunst- og kulturlivet i Norden, og at fonden har en legitim rolle i det nordiske kultursamarbejde. Udover at understøtte dannelsen af langvarige relationer igennem sine bevillinger skal fonden arbejde proaktivt med at fremme og deltage i netværk fx inden for

fagspecifikke sektorer og på regionalt, nationalt og internationalt niveau.

Nordisk Kulturfond vil udvikle og formidle kundskaben om kunst- og kulturlivet for at stimulere udviklingen af kulturpolitikken i Norden.

Nordisk Kulturfond har en unik mulighed for at indtage en rolle som aktiv kundskabsformidler, der skaber nye muligheder og strukturer for at indsamle og eksplicite kundskab om kunst- og kulturlivet. Fonden skal herigennem stimulere udviklingen af kulturpolitiske diskussioner for at støtte og påvirke kunst- og kulturlivets muligheder for at udvikle sig og være en væsentlig, legitim og tidssvarende del af samfundet i Norden og resten af verden.

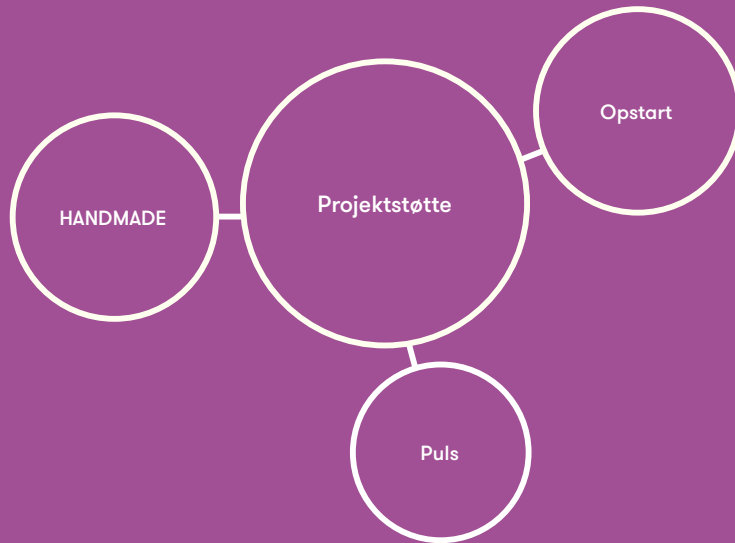

N**K**

Tværgående strategiske indsatser

Med udgangspunkt i de overordnede målsætninger har vi formuleret fem tværgående strategiske indsatser, der hver for sig underbygger målsætningerne og herigennem sætter retningen for fondens arbejde i den næste periode.

De fem strategiske indsatser afspejler udviklingspotentialer og udfordringer, som fondens sekretariat, sagkyndige og bestyrelse har analyseret og diskuteret med ressourcepersoner i særskilte strategiske netværk. Samtidig er de et udtryk for indsatser, hvor vi kan se, at fonden kan fortsætte sin udvikling og gøre en forskel. Selvom de også gensidigt påvirker hinanden, præsenteres de fem strategiske indsatser hver for sig i de kommende afsnit.

N**K**

Udviklet differentieret bidragsgivning

Hvad ser vi?

En ambition om at støtte kunst- og kultur præget af mangfoldighed, tilgængelighed og høj kvalitet kræver, at vi kan have en differentieret bidragsgivning, som er åben og kan gribe nye tendenser. Dette har fonden udviklet de seneste år både med støtteprogrammerne OPSTART, HANDMADE og puls og nye kriterier for al projektstøtte. Vi har herigennem nået helt nye målgrupper og faciliteret opbygningen af nye, stærke relationer og samarbejdsformer.

Udviklingen af den differentierede bidragsgivning fordrer imidlertid også et udviklet helhedssyn. Det handler ikke længere blot om at tage stilling til ansøgninger som enkeltstående projekter, men om udvikling af netværk og relationer i et langsigtet perspektiv. Opbygning af varige relationer tager tid og nogle gange er der også behov for at afprøve forskellige samarbejdskonstellationer, inden ansøgerne finder ud af, hvad der virker, og hvem de arbejder godt sammen med.

Fondens bidragsgivning skal derfor i den kommende periode skabe muligheder for, at vi kan støtte projekter ud fra et større helhedssyn og længere tidsperspektiv.

Indsatser

Som tværgående strategisk indsats arbejder fonden på at udvikle den differentierede bidragsgivning i mere helhedsori-

enterede processer både internt og eksternt. Det betyder, at vi arbejder i følgende udviklingsspor:

- Vi arbejder for, at ansøgninger i perioden kan behandles i et ensartet og udviklet ansøgningssystem, der giver bedre mulighed for at skabe helhed og indhente viden om de støttede projekter.
- Vi udvikler vores støtteprogrammer med en længere tidsdimension for øje, så bevillingerne kan forbedre muligheden for at skabe netværk, der er et fundament for at skabe øget kvalitet og innovation.
- Vi arbejder for at udvikle opfølgningen af bidragsgivningen, så der i højere grad kan indhentes viden om kunst- og kulturlivet og dermed sikre, at der er en relevant tilgang til støttemuligheder og en balance i forhold til udviklingen af målrettede temasatsninger.

Styrket globalt fokus

Hvad ser vi?

Udgangspunktet for mange tiltag og initiativer med dagsordenen "internationalisering" argumenterer for relevansen i at se sig selv i forhold til verden og verden i forhold til sig selv. Mange lande agerer samtidig med modstridende krav om et nationalt fokus og en konkurrencestrategi i forhold til resten af verden. Men vores omgivelser er stadig mere grænseløse, og der er tale om en opbrudstid, hvor de modeller, som før var kendetegnende for internationale indsatser, ikke længere er

ligeså relevante. Udenrigstjenesternes 'public diplomacy'-indsatser og 'nationbranding' synes undergravet i den nye verdensorden og udvikling, som finder sted. Man er som land eller region ikke længere bærer af fortællinger om sig selv. Og vi påvirkes af andre landes udfordringer på en ny måde.

Derfor er det vigtigt, at vi på alle niveauer kan være med til at bidrage til globale indsatser. FN's verdensmål for bæredygtig udvikling bliver stadig mere relevante for kunst- og kulturlivet og kræver fx øget ansvarlighed, mindre ulighed og fremme af kvalitet på alle niveauer. Samtidig har kunst- og kulturlivet i Norden en mulighed for at gå forrest i udviklingen af dybe og langvarige netværk, som i sin egenart er grænseløse og globale. Der findes allerede mange nordiske

aktører i globale sammenhænge, som vil kunne interagere med hinanden og være med til at skabe en global relevans for det nordiske samarbejde på en nye måde. Her vil Nordisk Kulturfond kunne indtage en ny rolle for at understøtte denne udvikling.

Indsatser

Vi vil bidrage til udvikling af et nyt globalt fokus, som er relevant for kunst- og kulturlivet i Norden. Fonden vil arbejde på at udvikle nye formater og relevante støtteformer, kriterier eller satsninger, som ikke sker i regi af andres internationale satsninger. Denne tværgående strategiske indsats skal være kendetegnet ved at:

- Vi undersøger nye spor og arenaer for kunstnere og kulturudøvere i en global kontekst, og vi samarbejder med ressourcepersoner, som kan bidrage med viden om relevante kunst- og kulturscener i centrale internationale kunst- og kulturmiljøer.
- Vi eksperimenterer med nye formater og skaber kunstnerplatforme samt facilitering af dybe og bæredygtige netværk, som kan have global relevans.
- Vi deltager i globale netværk, som diskuterer kunstens og kulturens udvikling.

Styrket netværksdannelse

Hvad ser vi?

Nordisk Kulturfonds rolle i forhold til netværksdannelse er blevet stadig mere tydelig. Det sker både i kraft af fondens bevillinger, som altid har et element af netværksdannelse i sig, og i kraft af fondens unikke rolle som proaktiv driver af og deltager i netværk. Socialt netværk som begreb har for alvor vundet indpas i sociologien og betegner et netværk bestående af forbindelser mellem mennesker. Disse kan knyttes gennem både stærke og svage bånd, hvilket afspejler graden af kendskab, tilgængelighed, fortrolighed og støtte mellem personerne.

Vi er alle forbundne i mange forskellige sociale netværk som fx familie, venner og virksomhedsnetværk. Relationerne i professionelle netværk er ofte baseret på, at organi-

sationer har specialiseret sig i forhold til hinanden eller arbejder inden for samme område, som det fx er tilfældet i fondens temasatsninger. Sådanne netværk kan ses som en måde at organisere sig på, der bryder med både gamle markedsformer og med sædvanlige, hierarkisk opbyggede organisationsformer.

Værdien af netværk er stor. Relationerne herigennem vokser eksponentielt og stærke netværk skaber mulighed for, at man kan relatere sig til andre netværk i andre sammenhænge – også globalt.

Fonden har igennem de seneste år opbygget værdifuld erfaring på dette område, og vi oplever et ønske om, at denne

erfaring kommer i spil i flere sammenhænge. Samtidig er der en efterspørgsel efter en aktør, som samler de nationale kunst- og kulturinstitutioner på tværs af Norden og sikrer, at de mødes og udveksler viden og erfaringer. Dette gælder bl.a. nationale offentlige institutioner og filantropiske fonde, der ikke har netværket eller tilstrækkelig viden til løfte deres programmer og de projekter, de støtter, til et nordisk og internationalt niveau. At styrke disse netværk øger gensidigt relevansen og effekten af alles indsatser og arbejde.

Indsatser

Nordisk Kulturfond skal ifølge sine overordnede målsætninger indgå i og facilitere professionelle netværk på flere niveauer. Vi skal udnytte den unikke viden og erfaring, som vi får herigennem, til at styrke netværkenes videre forankring i kunst- og kulturlivet. Den tværgående strategiske indsats indebærer, at:

- Vi tager en mere tydelig koordinerende og samlende funktion for relevante nationale kunst- og kulturinstitutioner i Norden.
- Vi undersøger mulighederne for at samarbejde med de private og filantropiske kunst- og kulturfonde i Norden, så de i højere grad kan løfte deres programmer ind i en nordisk, international kontekst.
- Vi skaber rammer for stærke og langvarige netværk i forbindelse med temasatsninger, så aktørerne herigennem kan fremme kvaliteten og bæredygtigheden af egne indsatser.

Styrket kundskabsformidling

Hvad ser vi?

Kunsten og kulturens rolle i velfærdssamfundet har ændret sig, og det diskuteres i mange sammenhænge, hvordan denne rolle kan anskues i et moderne velfærdssamfund. Tidligere skulle kunsten og kulturen både skabe lige forudsætninger for medborgerne og være et konsumgode, som vi som borgere kunne drage nytte af i større eller mindre grad. Forskningen i dag bevæger sig i retningen af at undersøge, hvad der egentlig sker i mødet mellem kunsten, kulturen og civilsamfundet. Den undersøger ikke blot effekter – men også de fællesskaber – der opstår omkring kunsten og kulturen. Det er væsentligt, at vi alle får en ny viden om netop dette område for at opnå en forståelse af den demokratiske infrastruktur og ytringsfrihed, som kunsten og kulturen udgør. Fonden ser det som vigtigt, at disse diskussioner og denne forskning kan følges og udvikles og blive til en reel kundskab på nordisk niveau.

Fondens kontakt til mange sektoreksperter og forskere inden for kunst- og kulturverdenen kombineret med kulturpolitiske eksperter og politikere giver os en unik mulighed for, at vi kan producere og formidle kvalitativ og relevant kundskab om kunst- og kulturfeltet. Det kræver imidlertid også ændrede strukturer og ressourcer at opfange disse nye strømme. Én udfordring er, at mængden af tavs viden og implicite strukturer inden for feltet er stor. Væsentligt er det derfor, at vi forsøger at indhente og ekspliciterer denne viden på tværs af

ationale grænser og dermed skaber større nytte og inspiration for andre.

Indsatser

Som tværgående strategisk indsats vil vi indtage en rolle som aktiv kundskabsformidler og skabe nye muligheder og strukturer for at indsamle og ekspliciterer kundskab om kunst- og kulturfeltet. Indsatsen indebærer, at:

- Vi følger og undersøger mulighederne for at følge eller understøtte relevant forskning om kunst- og kulturfeltet, som kan bidrage til ny viden på tværs af nationale grænser.
- Vores viden om netværk og samtaler med ressourcepersoner fra kulturfeltet udvikles, konkretiseres og formidles til relevante samarbejdspartnere i såvel kunst- og kulturfeltet som i relevante offentlige og kulturpolitiske sammenhænge.
- Vi udvikler opfølgningen af bidragsgivningen og laver specifikke analyser, så vi i højere grad kan dele viden og erfaringer.

Nye sammenhænge for kulturpolitisk udvikling

Hvad ser vi?

Fondens strategiske indsats som aktiv kundskabsproducent giver en mulighed for at skabe nye sammenhænge for kulturpolitikens udvikling på nordisk niveau. Nordisk Kulturfond er

i sin organisation både forankret i politikken og i udmøntningen af denne, og det gør fonden til et unikt organ i det nordiske samarbejde og i kulturpolitiske sammenhænge. Kulturpolitik skal her forstås i bred forstand som en måde at være med til at forme kunstens og kulturens funktion i samfundet.

Kulturens og samfundets forandrede vilkår understreger nødvendigheden af, at kulturpolitikken til stadighed kan agere på et oplyst grundlag og indgå i sammenhænge, som går ud over nationale grænser.

Fonden har igennem de seneste år udviklet sig til at være en aktiv medskaber af arenaer, der skaber nye sammenhænge for kulturpolitikken. Hermed har vi stimuleret udviklingen af kulturpolitiske diskussioner på regionalt, nationalt og nordisk niveau. Vi har tillige arbejdet for større national og nordisk forankring af de strategiske temasatsninger. Heraf har vi også set nødvendigheden af at forstå nationale styringstiltag, støtteordninger og kulturpolitiske prioriteringer på tværs af grænserne. Denne kundskab har været forudsætningen for at løfte kulturpolitikken ind i den internationale kontekst, som det nordiske er en del af.

Fonden har fx identificeret lederskab i kultursektoren, som et område, der er under stadig større pres. Der stilles særlige krav til ledelse af kreative medarbejdere i en organisation, hvor kvaliteten af det kunstneriske produkt som regel er det væsentligste mål. I dag ser vi øgede krav til privat finansiering, publikumsudvikling, innovation, målopfyldelse og digitalisering.

For fonden handler det således om, hvordan vi på nordisk niveau kan skabe mere viden om og synergi mellem kulturpolitik, kulturelt lederskab og kunstens og kulturens udøvelse.

Indsatser

Fonden skal skabe nye sammenhænge for samtaler, videndeling og forankre indsatser på enten nationalt eller nordisk niveau. Denne tværgående indsats betyder i perioden, at:

- Vi styrker samarbejdet med nationale kulturstøttemyndigheder og skaber bedre mulighed for, at nordisk kultursamarbejde ses som en integreret del af det internationale kultursamarbejde.
- Vi skaber arenaer, som kan generere nye sammenhænge for kulturpolitik og kulturelt lederskab i Norden.
- Vi styrker dialogen mellem forskelligartede aktører inden for kulturpolitik og kulturlivet og forankrer arbejdet i en nordisk kontekst i samvirken med Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

N

Nordisk Kulturfonds Strategi 2019-2022

www.nordiskkulturfond.org

Denne publikation er udgivet online

og kan hentes på: www.nordiskkulturfond.org

K